

Universitatea “Dunărea de Jos” din Galați
 Facultatea de Istorie, Filosofie și Teologie
 Departamentul de Teologie
 Str. Domnească nr. 111, 800201, GALAȚI, ROMÂNIA
 Tel.: (+4) 0336 13 01 94; Fax: (+4) 0236 47 21 01
 E-mail: secretar.ift@ugal.ro, Webpage: www.fift.ugal.ro

ANEXA nr. 3 la metodologie

**FIȘA DISCIPLINEI:
 ISTORIA BISERICII ORTODOXE ROMÂNE**

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea ”Dunărea de Jos” din Galați
1.2 Facultatea / Departamentul	Istorie, Filosofie și Teologie / Teologie Ortodoxă
1.3 Catedra	Departamentul de Teologie
1.4 Domeniul de studii	Arte Vizuale
1.5 Ciclu de studii	Licență
1.6 Programul de studii/Calificarea	Artă Sacră / Licențiat în ARTE VIZUALE

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	ISTORIA BISERICII ORTODOXE ROMÂNE (de la începuturi până în sec XV)						
2.2 Titularul activităților de curs							
2.3 Titularul activităților de seminar							
2.4 Anul de studiu	I	2.5 Semestrul	I	2.6 Tipul de evaluare	V	2.7 Regimul disciplinei	OP

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp					Ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					10
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					5
Tutoriat					2
Examinări					4
Alte activități.....					3
3.7 Total ore studiu individual	44				
3.9 Total ore pe semestru	100				
3.10 Numărul de credite	4				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	•
4.2 de competențe	• Cunoștințe minimale de Istoria Românilor, dobândite în gimnaziu și liceu

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Se vor prezenta cursuri în power-point
5.2. de desfășurare a seminarului/laboratorului	Acces la biblioteca Arhiepiscopiei Dunării de Jos, cu o bibliografie completă pt disciplina I.B.O.R.

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	CP 1. Realizarea misiunii de propovăduire a credinței, în spirit tolerant. Însușirea corectă a unor adevăruri de credință care ne parvin prin Revelația divină și receptarea creștinismului ca mod de viață, în care omul este invitat, prin Iisus Hristos, să redevină partenerul de dialog în iubire al lui Dumnezeu CP 2. Proiectarea curriculară, cu respectarea adevărurilor de credință, conform textelor sacre ale mărturisirilor de credință proprii și cu aplicarea criteriilor și principiilor psihopedagogice. Enunțarea corectă a învățaturii de credință a Bisericii Ortodoxe și a mijloacelor de transmitere a acestora prin artă sacră. CP 3. Identificarea și analiza contextului cultural, religios și istoric în comunități și organizații. Abilitatea de a transfera învățătura de credință, în manifestarea comportamentală a elevilor CP 4. Identificarea, definirea și analiza limbajului artistic, specific artelor sacre, în particular zugrăvirii icoanelor ortodoxe. CP 5. Analiza, examinarea și raportarea la dogma creștină, prin arta sacră, în context istoric românesc. CP 6. Identificarea și aprecierea unor proiecte de conservare și restaurare în domeniul artei sacre, la obiective eclesiale de mare importanță, ca modele pentru viitoarele proiecte personale de creație sau restaurare. CP 7. Gestionarea informației științifice dobândite și formarea abilităților de comunicare teologică-istorică și artistico-plastice specifice.
Competențe transversale	- Exersarea strategiilor de activitate didactică pentru prezentarea conținuturilor de istorie a Bisericii Ortodoxe Române, eficient și responsabil, în așa fel încât istoria să fie percepută ca invitație la parteneriat de iubire cu Dumnezeu și nu o simplă înșiruire de date și evenimente. - Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup: dezvoltarea capacităților empatice de comunicare interpersonală și de asumare de roluri specifice în cadrul muncii de echipă. - Realizarea de distincții între rezultatele muncii didactice pe termen scurt, mediu și lung : conștientizarea motivațiilor intrinseci și extrinseci ale învățării continue, integrarea strategiilor de predare-învățare-evaluare, în contextul procesului evolutiv de desăvârșire a caracterului și conturare a persoanei umane – chip spre asemănare cu Dumnezeu. - Aplicarea unor strategii de muncă riguroasă, eficientă și responsabilă, de punctualitate și răspundere personală față de rezultat, pe baza principiilor, normelor și valorilor creștine și de etică profesională. - Identificarea rolurilor și responsabilităților într-o echipă plurispecializată și aplicarea de tehnici de relaționare și muncă eficientă în cadrul echipei. - Identificarea oportunităților de formare continuă și valorificarea eficientă a resurselor și a tehnicilor de învățare pentru propria dezvoltare.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cunoașterea vieții creștine în spațiul românesc, de la primele ei manifestări, și până în sec. XV
7.2 Obiectivele specifice	Familiarizarea cu realitățile creștine primare și formele de pătrundere ale creștinismului pe teritoriul românesc; Cunoașterea procesului de dezvoltare și manifestare creștină în spațiul carpato-danubiano-pontic, din epoca străromână și până la întemeierea mitropoliilor în cele trei state feudale: Moldova, Tara Românească și Transilvania. Cunoașterea și folosirea metodelor de cercetare istorică generală și cu privire specială spre cea ecleziastică. Cunoașterea rolului religios-moral pe care Biserica Ortodoxă Română l-a avut, încă de la pătrunderea creștinismului pe teritoriul românesc și până la întemeierea mitropoliilor. Cunoașterea legăturilor creștinismului românesc cu alte comunități creștine

	vecine dar și cu cele din lumea bizantină, până în secolul al XIV-lea Cultivarea interesului pentru studiul istoriei ecleziastice, atât pentru reevaluarea evenimentelor și faptelor trecute, cât și pentru surprinderea particularităților specifice, în vederea păstrării identității în concernul UE. Cunoașterea, explicarea și interpretarea limbajului artistic, specific artei sacre-pictură și artă monumentală, descifrat din eforturile de cîntorire ale marilor voievozi și ierarhi Cunoașterea, înțelegerea și interpretarea exemplului marilor personalități artistice religioase ce au marcat viața bisericească (inclusiv creația artistică eclesială), pe teritoriul românesc de astăzi, până la final de secol XV.
--	---

8. Conținuturi

8. 1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Introducere în I.B.O.R. - 1 curs	prelegerea, conversația euristica, explicația, demonstrația, problematizarea, studiul de caz, comparația	Se va prezenta cursul 2 ore
2. Istoria Bisericii Ortodoxe Române – “memoria vie” a creștinismului românesc –	prelegerea, conversația euristica, explicația, demonstrația, problematizarea,	Se va prezenta cursul 2 ore
3. Perioada întâia (secolele II-VI). Începuturile vieții creștine pe teritoriul românesc -	studiul de caz, brainstorming-ul	Se va prezenta cursul 2 ore
4. Mărturii lingvistice privind originea și vechimea creștinismului la români	Comparația	Se va prezenta cursul 2 ore
5. Martiri creștini în ținuturile dunărene la începutul secolului al IV-lea	prelegerea, conversația euristica, explicația, demonstrația, problematizarea,	Se va prezenta cursul 2 ore
6. Mărturii arheologice despre răspândirea creștinismului în nordul Dunării în secolul al IV-lea	Prelegerea, studiul de caz, brainstorming-ul	Se va prezenta cursul 2 ore
7. Creștinismul daco-roman în nordul Dunării în sec. IV. Mărturii literar și istorice	prelegerea, conversația euristica, explicația, demonstrația, problematizarea,	Se va prezenta cursul 2 ore
8. Episcopia Tomisului.	Prelegerea, studiul de caz, brainstorming-ul	Se va prezenta cursul 2 ore
9. Creștinismul daco-roman în secolul al VI-lea. Arhiepiscopia Justiniana Prima	Prelegerea, demonstrația, comparația	Se va prezenta cursul 2 ore
10. Episcopia Cumană, și încreștinările popoarelor slave	prelegerea, conversația euristica, explicația, demonstrația, problematizarea,	Se va prezenta cursul 2 ore
11.. Țaratul Vlaho- Bulgar	Prelegerea, studiul de caz, brainstorming-ul comparația	Se va prezenta cursul 2 ore

12. Începuturile Mitropoliei Ungro-Vlahiei	prelegerea, conversația euristica, explicația, demonstrația, problematizarea,	Se va prezenta cursul 2 ore
13. Începuturile Mitropoliei Moldovei	prelegerea, conversația euristica, explicația, demonstrația, problematizarea,	Se va prezenta cursul 2 ore
14. Episcopii în Transilvania, începuturile Mitropoliei	prelegerea, conversația euristica, explicația, demonstrația, problematizarea,	Se va prezenta cursul 2 ore
Bibliografie PĂCURARIU, preot prof. dr. Mircea, <i>Istoria Bisericii Ortodoxe Române</i>, București, 1991, 1994; Idem, <i>Theophilus Gothiae, episcop în Crimeea ori la Dunărea de Jos ?</i>, în <i>Studii Teologice</i> (se va prescurta ST), seria a II-a, anul XXXIX, nr. 5, București, 1987, p. 72-81; <i>Începuturile Mitropoliei Transilvaniei</i>, București, 1980, S.B. Dașkov, <i>Împărați bizantini</i>, București, 1999 Colectiv - Academia Română (secția de științe istorice și arheologice), <i>Istoria românilor</i>, vol. II, București, 2001 Prof. dr. Emilian Popescu <i>Originile apostolice ale creștinismului românesc</i>, în vol. <i>Priveghind și lucrând pentru mântuire</i>, volum editat la aniversarea a 10 ani de arhipăstorire a Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei (1 iulie 1990 – 1 iulie 2000), Iași, 2000. Idem, <i>Izvoarele apostolice ale creștinismului românesc: Sfântul Apostol Andrei și Tomisul</i>, în <i>Studii Teologice</i>, seria a II-a, anul XLVI, nr. 1-3, ian-iun. 1994, p. 80-88. Idem, <i>Bretanio și Gherontius(Terentius), două mari personalități ale Tomisului în secolul al IV-lea</i>, în „Studii Teologice”, seria a II-a, anul XL, 1982, p. 117-162. Idem, <i>Monahismul timpuriu pe teritoriul României</i>, în <i>Analele științifice ale Universității „Al. I. Cuza”, din Iași, Teologie</i>, tomul I , 1992, p.95-110. Idem, <i>Sfântul Apostol Filip – misionar pe pământul românesc</i>, în <i>Logos – volum omagial Valeriu Anania</i>, Cluj, 2001, p.386-398. Pr. Ionel Ene, <i>Patriarhul Fotie al Constantinopolului</i>, ed. Episcopiei Buzăului, Buzău, 2003 Pr. Nicolae Dănilă, <i>Martyrologium Daco-romanum</i>, în rev. <i>Verbum</i>, anii VI-VII (1995-1996), nr. 7 Vasile Pârvan, <i>Contribuții epigrafice în istoria creștinismului daco-roman</i>, București, 1911. N. Șerbănescu, <i>Pătrunderea și dezvoltarea creștinismului în Scythia Minor</i>, în vol. <i>De la Dunăre la Mare</i>, Galați, 1979 Nelu Zugravu, <i>Apostolatul Sfântului Filip în Scythia</i>, în <i>Timpul istoriei...</i> București, 1992, p. 192-202 Pr. prof. dr. I. Rămureanu, <i>Mișcarea audienilor în Dacia Pontică și nord-dunăreană, (sec. IV-V)</i>, în BOR, nr. 9-10 , 1978. GOROVEI S. Ștefan, <i>Întemeierea Mitropoliei Moldovei în contextul relațiilor moldo-bizantine</i>, în MMS, LXIX, 1993, nr. 8-10, p. 28-52. SOLOMON Viaceslav, <i>Stat și Biserică în Moldova până la mijlocul secolului al XV-lea</i>, Iași, 1994. THEODORESCU Răzvan, <i>Bizanț, Balcani, Occident la începuturile culturii medievale românești, (secolele XII-XIV)</i>, București, 1974, 379p. Silviu Sanie, <i>Descoperirile de la Barboși</i>, București, 1982.		

8. 2 Seminar/laborator	Metode de predare	Observații
1. Istoria BOR, ca disciplină de studiu.	conversația euristică, explicația	2 ore
2. Viața și activitatea apostolilor Andrei și Filip, în lumina noilor izvoare istorice și a celor aghiografice (<i>Apocrifele Faptele Apostolului Andrei, Calendarul gotic, Martirologiul lui Usuard</i>)	conversația euristică, explicația, demonstrația, studiul de caz, comparația	2 ore
3. Terminologia creștină în limba română – argument al vechimii creștinismului, dar și al continuității.	conversația euristică, explicația,	2 ore
4. Contribuția teologilor dobrogeni la îmbogățirea patrimoniului spiritual creștin. Teologia Sf. Teotim I, a Sf. Ioan Casian, a Sf. Gherman, a lui Dionisie Exigul, a lui Valentinian etc.	conversația euristică, explicația, demonstrația, problematizarea, studiul de caz, comparația	4 ore
5. <i>Codex Rohoncz</i> și noi mitropoliți ai Bisericii românești din secolele XI –XII	conversația euristică, explicația, demonstrația, problematizarea, studiul de caz, brainstorming-ul comparația	2 ore
6. Mitropolia Tomisului și legăturile cu lumea bizantină	conversația euristică, explicația, demonstrația,	2 ore
7. Migrația popoarelor și încreștinarea goților	studiul de caz, brainstorming-ul	2 ore
8. Contribuția creștinismului românesc la conturarea teologiei răsăritene – participări la sinoadele ecumenice	comparația conversația euristică, explicația, demonstrația, studiul de caz,	2 ore
9. Expansiunea catolică în spațiul românesc	conversația euristică, explicația, demonstrația, problematizarea,	2 ore
10. Legăturile primilor domnitori români cu Patriarhia Ecumenică	studiul de caz,	2 ore
11. Monahismul pe pământ românesc până la întemeierea mitropoliilor.	comparația conversația euristică, explicația, demonstrația, problematizarea,	2 ore
12. Martirii de pe limes-ul dunărean, receptați de izvoarele străine	conversația euristică, explicația, demonstrația, studiul de caz	2 ore
13. Izvoare bizantine despre creștinismul românesc	conversația euristică, studiul de caz, brainstorming-ul	2 ore

Bibliografie

Pr. Prof. Ioan I. Roman, Pr. Prof. Milan Šesan, Pr. Prof. Teodor Bodogae, *Istoria Bisericească Universală, manual pentru Institutele teologice*, București, vol. I (1-1054), ed. a II-a, București, 1975.

Earle E. Cairns, *Creștinismul de-a lungul secolelor – O istorie a Bisericii creștine*, Dallas, 1992.

Pr. Lect. Dr. Gabor Adrian, *Studia ecclesiastica*, București, 2003.

Pr. Emanuel Băbuș, *Introducere în Istoria Bisericească Universală*, București, 2003

Daniel Rops, *L'Eglise des Apotres et des martyrs*, Paris, 1948

Pr. Daniel Benga, *Metoda întocmirii unei lucrări de istorie bisericească*, București, 2005.

Teodor M. Popescu, *Rolul istoriei în înțelegerea creștinismului*, București, 1927; idem, *Îndrumări metodice pentru studenții teologi*, în ST, an VIII, nr. 7-8, 1956, p. 490-530;

Ludwig Hertling S.J. în *Istoria Bisericii*, ed. Ars Longa, Iași, 1998,

Eusebiu de Cezareea, *Istoria Bisericească, Martirii din Palestina*, traducere, studiu, note și comentarii de Pr. Prof. T. Bodogae, în col. PSB, vol. 13, București, 1987.

Fontes Historiae Daco-Romane, vol. I-IV, București, 1975-1982.

Dumitru Călugăr, *Hristos în școală*, I-II, Ed Episcopiei Romanului și Hușilor, Roman, 1990.

Vasile Băncilă, *Inițierea religioasă a copilului*, ed. Anastasia, București, 1996.

Bria Ion, *Ortodoxia în Europa. Locul spiritualității române*, Trinitas, Iași, 1995.

J.P.Migne, *Patrologia cursus completus : a. Patrologia Graeca, prescurtat P.G.* (începe de la Părinții Apostolici, sec. I până la jumătatea sec. XV), 161 (167) vol. Paris, 1857- 1866. *Index de F. Cvallera*, Paris, 1912; Th. Hopfner, *Index locupletissimus*, t. I-II, Paris, 1928, b. *Patrologia Latina*, se va prescurta P.L. (începe de la Tertulian, sec. II-III, și merge până la papa Inocențiu al III-lea (1198-1216), 221(222) volume, Paris, 1844-1864.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Au loc ritmic discuții cu angajatorii principali ai viitorilor absolvenți, respectiv Arhiepiscopia Dunării de Jos, Muzeul Istoriei, Culturii și Spitalității de la Dunărea de Jos și alte muzee din Galați, Brăila și Focșani, Primăriile Galați, Brăila, Tecuci, Focșani, ISJ Galați, Brăila, Focșani.

Prezentul conținut al disciplinei „I.B.O.R.” este elaborat conform Programei analitice aprobate prin Hotărârea nr. 3134 /2015 a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române și în consonanță cu ceea ce se predă – la această disciplină – la celelalte Facultăți de Teologie Ortodoxă din Patriarhia Română.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	a. Științifice: Gradul de însușire corectă a cunoștințelor. Asimilarea și utilizarea limbajului de specialitate (din domeniul istoric) aplicabil în lucrarea artistică a iconarului.	Examen scris	40%
	b. Atitudinale: Modul de implicare la curs, interesul pentru studiu, deschiderea către dialogul cultural cu aparținători ai altor religii.		
10.5 Seminar/laborator	Implicarea activă în procesul de seminarizare, pe parcursul semestrului	Realizarea unor corelații intra și interdisciplinare, cu accent pe componenta „Artă Sacră”	30% 30%.
	Capacitatea de a opera cu noțiunile / datele științifice dobândite la curs.		

10.6 Standard minim de performanță - îndeplinirea unuia dintre următoarele criterii:

- Toate temele incluse în portofoliu sunt relevante pentru cerințele exprimate.
- Studentul a prestat o activitate relevantă la curs.
- Prezentarea orală denotă o activitate autentică derulată de student pe parcursul semestrului.
- Studentul răspunde cu precizie la două întrebări legate de derularea activității prezentate.
- Studentul argumentează relevanța activității pentru perspectiva integrată.
- Studentul formulează concluzii pertinente în legătura cu activitatea sa didactică derulată.
- Studentul se autoevaluează adecvat.

Pentru nota 10 toate criteriile trebuie să fie satisfăcute.

Data completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data aprobării în ședința Departamentului:

Director departament

Decan,